В кінці довгого, мов панчоха, коридору стоїть запилений фікус. Коли відчиняються двері, занавіска зривається і сірою рукою хапає фікус за горло. З того кінця коридору везуть під простирадлами розпатлані голови, жовті долоні і жовті ступні. У санітарів дерев’яні обличчя.

Щойно я зайшла сюди з вулиці. Там, унизу у дворі, на пострижених кущах висіли великі дощові краплі — дощ пролив уночі, а тепер з-під брудного снігу оголилася сіра трава. По бляклому газону пройшов чоловік-гора, за ним вкарбувалися важкі сліди. Вони прогрузли в землю, налилися дощем і з острахом дивляться в небо. Чоловік гупає попід вікнами, зазирає всередину і гукає надривним голосом: "Мамо! Мамо!"

Надворі свіжо. Новенька синя табличка з написом "Дім милосердя" здається лагідною і милою. А потім ураз пірнаєш у цей безкінечний коридор. А тут мовчазні санітари, розхитані стільці біля входу. І морок. І дух відчаю та близького кінця.

Це старечий притулок, он вони виглядають із вікон, ці нещасні, які не донесуть до рота ложку і не дістануть судно.

— У нас тут п’ятсот ліжок, — розповідав маленький директор з пухлими ручками, — бажаючих оселитися — сотні. Сотні! Як не вірите, ось папка із заявами.

Директор схожий на щурика. Він гортає листки, вирвані з учнівських зошитів і списані старечими почерками. Здається, пора виставляти мікрофон, процес адаптації минув. Давай, щурику, давай, розпуснику! Хочеш пролізти в депутати — вибріхуйся! Чому в коридорах лише по одній лампочці? Чому мешканці їдять лише кашу та вермішель?

— Знаєте, пані журналістко, у нас суспільство пенсіонерів. Робити нікому, одні ці старигани. Кошти — мізер. З меценатами туго.

Ми сидимо в його просторому кабінеті з круглим годинником і брудними повстяними доріжками. У мене нюх на людей. Старі доріжки лежать для співчуття. А на що ж він тратить кошти цих нещасних, Господи?

— Робота не вовк, пані журналістко. Може переобідаємо? Для наглядності, так сказати.

Знаю вашу "наглядність". У мене ще є запитання.

Але знову починається дощ. І краплі на директорських вікнах дивляться на мене, як старечі очі. Запитати чи не запитати?

Щурик тільки з виду тихенький. Насправді він хижак. Велика зубата тварюка. Торкнися до нього — і завтра тебе нема. Розпечуть, проковтнуть, розчавлять. Спитати чи не спитати?

Роботу я знайшла недавно. У мене випробувальний термін три місяці. У мене вдома хворий батько. У нього епілепсія, і я вночі чую, як ця клята хвороба б’є його на ліжку, як він кричить по-звірячому й стогне. Батько мене завжди любив. Коли я була маленькою, він ніс мене пішки додому за двадцять кілометрів. І щоб я не плакала, співав усю дорогу: "Живет моя отрада в высоком терему".

Спитати чи не спитати? У мене квартирний борг за рік. На мені порвані чоботи, їх можна одягти лише раз або два. За мною стоїть ще десяток претендентів на це місце. Молоді, високі, сильні. Гребуть землю копитами і штурляються ліктями.

— Пане директоре…

Якщо я не спитаю, інтерв’ю піде. Його вткнуть на першу сторінку зі знімком. Цей щурик виставить свою лисину, викладе на столі жирні лапки. Клац! І знімок готовий.

— А якісь нововведення за останні роки були?

— Та що ви! Колектив у нас творчий, є багато задумів. Але все впирається в кошти. Все залежить від виборів… Ви ж розумієте.

Що ти робиш, божевільна? Забери мікрофон і йди. Він уже мусолить пакет з гостинцями.

— У місті тільки й говорять про якийсь проект. "ЕУТ-55" — здається так називається.

Він гасить ліхтар фальшивої усмішки. Зблиснули передні зубки: кого б гризнути?

Сьогодні ввечері я повернуся пізно. Батько лежатиме обличчям до стіни, пом’ята картата сорочка відриватиметься від нього. Не повертаючись запитає: "Принесла?" Ні, не принесла. Фінлепсин коштує дорого. Пробач, тату. Він не повернеться, лише зітхне і почне співати: "А в терем тот высокий нет хода никому".

— Ви відома журналістка, — пищить своє щурик, — але постійно без роботи. У вас немає нічого, крім імені.

— Що це за проект, пане директоре?

Здається, зараз він схопиться з крісла, упнеться гострими зубами мені в зап’ястя і вирве шматок м’яса. Кров розтечеться по столу, мов чорнило, стіл же темний.

— Це лише експеримент. В Україні багато самогубців, ви ж знаєте. На сто чоловік один шукає смерті. Вішальників знаходять по лісосмугах, удома, в робочих кабінетах, біля телеграфу. Суспільне становище, безвихідь. Психотропні всім не введеш.

— Епідемія XXI століття?

— Так. У світі цю проблему давно вирішено. Не хочеш жити — пиши заяву в присутності юриста на евтаназію. Мовляв, при повному розумі, добровільно прошу… І не треба труїтися таблетками, втикати руку в розетку чи лізти в петлю. Одна ін’єкція — і вічний сон.

— А майно успадковує ваш заклад?

— Он ви до чого… Яке майно? Ми ні від кого не вимагаємо.

— Але ж парламент рішення не прийняв! Це протизаконно!

— Милочко, — пищить він крізь зуби. — Пройдіть зі мною.

Ми знову на першому поверсі, поринаємо у темний коридор, де висить сіра занавіска. Де щойно бігали санітари. Де пахне старечими тілами, брудними простирадлами. Ми звертаємо вбік і підходимо до ліфту з написом: "Службовий". Директор відмикає ліфт, і ми провалюємося вниз у безодню. Зрештою виходимо, і перед очима висвічується напис "ЕУТ-55". Що таке ЕУТ — евтаназія? Але чому 55, це ж моє щасливе число?

Він набирає код, двері відчиняються. Маленька, схожа на труну кімната, оббита металом. На ліжку обличчям до стіни лежить у півтемряві людина. Сиве з ковтунами волосся, гострі плечі, картата сорочка.

— Тату! — кричу у відчаї. — Це ти?

— Я давно написав заяву, — повертається батько, — так не можна жити. Ми вічно голодні, ти завжди сердита. А вони сьогодні запропонували мені без черги.

Він спокійний і тихий. А мене трясе пропасниця.

— Тату! — волаю у відчаї. — Як ти міг? — Повертаюся до директора:

— Негідник, тварюка, падло!

Але з’являються санітари. Вони хапають мене під руки і ведуть до ліфту. І доки ведуть, я розумію: у мене немає батька, немає роботи, немає майбутнього.

Вони виштовхують мене на подвір’я, де плачуть низько пострижені кущі. А на газоні сліди чоловіка-гори, залиті водою. Ті сліди пильно дивляться в небо. Мов обличчя покійників з-під землі.